

Program wychowawczo–profilaktyczny

Zespołu Szkół w Raciążu

na rok szkolny 2023/2024

Program opracowali:

Marzanna Pietrzak

Katarzyna Szczechowicz

Spis treści:

- I. Podstawy prawne programu.
- II. Wstęp.
- III. Wnioski z ankiet.
- IV. Zasoby szkoły.
- V. Charakterystyka środowiska wychowawczo–profilaktycznego.
- VI. Sylwetka absolwenta.
- VII. Cele ogólne.
- VIII. Cele szczegółowe programu.
- IX. Oczekiwane efekty.
- X. Ewaluacja programu.
- XI. Zadania wychowawczo – profilaktyczne oraz harmonogram ich realizacji.

I. Podstawy prawne programu

Podstawę prawną *Programu wychowawczo–profilaktycznego* stanowią następujące dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 zezm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz.526);
3. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148 i Dz.U. z 2023 r. poz. 900);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2018 poz. 1679);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r. poz. 467)
6. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 2215);
7. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz.487);
8. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783);
9. Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz.957);
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783,1458,2439);
11. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz.U. 199 Nr 111 poz. 535, tj. Dz. U. z 2017 r.poz.882.);
12. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2018 r. poz. 996,1000,1290,1669 i 2245);
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
14. Statuty szkół wchodzących w skład Zespołu Szkół w Raciążu.
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2022 r., poz. 645)

II. Wstęp

Współczesna szkoła staje w obliczu dynamicznych zmian, w związku z czym ma do spełnienia ważne zadania, takie jak: zapewnienie uczniom warunków do indywidualnego i wszechstronnego rozwoju dostosowanego do zmieniających się oczekiwań na rynku pracy, wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności umożliwiające dalszą naukę, z jednoczesnym ukierunkowaniem na przyjmowanie aktywnych i odpowiedzialnych postaw w życiu społecznym.

Jednak nie mniej ważne jest istnienie – jako punktu wyjścia – systemu wartości, na których szkoła opiera swoje działania. Ten system wartości musi być w czytelny sposób powiązany z podstawowymi zasadami funkcjonującymi w państwie, które jest członkiem Unii Europejskiej.

Szkoła jako instytucja oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego wspomaga, a nie zastępuje rodziców w złożonym procesie wychowawczym, dlatego też istotne jest podjęcie prawidłowej z nimi współpracy. Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany z myślą o uczniach, uwzględniając oczekiwania rodziców, jak również samych uczniów. Stworzenie go wymagało wskazania obszarów problemowych i zaproponowania konkretnych zadań, które pozwolą na ich wyeliminowanie.

Podstawą opracowania niniejszego programu była przeprowadzona na początku roku szkolnego diagnoza potrzeb z uwzględnieniem systemu wartości.

Zmiany w programie na rok szkolny 2021/2022 zostały wprowadzone w oparciu o:

- wnioski z analizy ankiety ewaluacyjnej dotyczącej realizacji *Programu wychowawczo-profilaktycznego* w roku szkolnym 2020/2021,
- diagnozy *Rozpoznanie problemów w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej uczniów po powrocie do szkoły po izolacji wywołanej pandemią COVID19* przeprowadzonej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

III. 1. Wnioski z ankiet i ewaluacji na koniec roku szkolnego 2018/2019

Na koniec roku szkolnego 2018/2019 przeprowadzono ankietowanie uczniów, rodziców i nauczycieli. Wyniki uzyskane tą drogą zostały uwzględnione w zmianach *Programu wychowawczo-profilaktycznego* na rok szkolny 2019/2020.

Ewaluacja wykazała, że system wartości uczniów nie uległ znaczącej zmianie. Jedyna zauważalna różnica dotyczy spadku znaczenia wiedzy, a podwyższenia w rankingu znaczenia sprawiedliwości.

System wartości rodziców uległ pewnej zmianie. W miejsce najważniejszej wartości – miłości - pojawiła się prawda. Awansowała tolerancja kosztem dobra. Niepokoi fakt, że w rankingu rodziców wytrwałość znalazła się na ostatnim miejscu. Większość specjalistów zajmujących się rozwojem osobistym twierdzi, że wytrwałość jest najważniejszą cechą warunkującą sukces, jest istotniejsza niż talent.

W *Programie wychowawczo-profilaktycznym* pojęcie wytrwałości wpisane jest w dział *Kultura – wartości, normy, wzory zachowań*, pkt 14.

Podstawową wartością przekazywaną przez nauczycieli jest szacunek. Druga w rankingu – uczciwość – wykazała tendencję spadkową. W przypadku odpowiedzialności spadek jest nieco mniejszy. Natomiast największy spadek dotyczy gotowości do niesienia pomocy. W przypadku tolerancji i uprzejmości wyniki niewiele się różnią. Największy przyrost dotyczy empatii. Bardzo skromny jest natomiast wzrost dotyczący odwagi cywilnej.

Nie zmienił się fakt, iż uczniowie w ogóle nie rozmawiają o wartościach z nauczycielami; tymczasem większość nauczycieli uważa, iż nauczyciel powinien być „przekazicielem wartości”.

Zarówno w diagnozie wstępnej, jak i w ewaluacji zwraca uwagę stosunkowo niski wynik odpowiedzi na pytanie, czy uczniowie dokonują samooceny. W *Programie...* zapis o samoocenie został uwzględniony w punkcie VI. *Sylwetka absolwenta*, podpunkt 27. Do punktu VII. *Cele ogólne* został dopisany akapit poświęcony kompetencjom kluczowym i również samoocenie. Z kolei w punkcie VIII. *Cele szczegółowe programu* pojawiają się punkty 8. i 9., rozwijające kwestie samooceny, kompetencji kluczowych i rozwoju osobistego.

Kolejny segment ewaluacji był ukierunkowany na zbadanie cech powiązanych z relacjami z innymi osobami. Uwzględniono tu również pewne cechy negatywne. W ewaluacji nastąpił znaczący wzrost obecności takich cech, jak: towarzyskość, uczynność i dowcip. Wszystkie one są ukierunkowane na budowanie relacji z innymi.

Jeśli chodzi o cechy negatywne, to bardzo znacząco podniósł się wskaźnik kłótniowości, nieco mniej - niecierpliwości. Świadczy to o wzroście braku zahamowań u młodzieży.

Zwraca uwagę spadek odczucia odrzucenia.

Niewielu uczniów ma problemy z postrzeganiem swojego wyglądu.

Istotnym elementem diagnozy i ewaluacji było zagadnienie umiejętności ważnych dla uczniów w perspektywie ich dalszej nauki i pracy. Rodzice uznają za najważniejszą umiejętność przyjmowania odpowiedzialności za swoje postępowanie. Również za bardzo ważne uznają rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień dzieci, aczkolwiek w ewaluacji nastąpił pewien spadek procentowy. Znaczący spadek nastąpił w przypadku umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za swoją dalszą naukę. Jak gdyby dalszy rozwój intelektualny dziecka przestał być dla rodziców kwestią znaczącą.

Zwraca uwagę znaczący wzrost wagi umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób negocjacyjny.

Na podobnym poziomie utrzymała się umiejętność współdziałania w zespole. Większy spadek odnotowano w przypadku umiejętności twórczego rozwiązywania problemów.

Zadziwiający jest spadek znaczenia umiejętności sprawnego posługiwania się językiem obcym, który i tak był na niskim poziomie. To samo dotyczy umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim.

W tym kontekście przestaje dziwić spadek znaczenia umiejętności działania i funkcjonowania na bazie obowiązujących norm.

Z powyższych informacji wynika, że pedagogizacja rodziców powinna być nie tylko postulatem, ale obowiązkiem. Między szkołą a rodzicami konieczne jest zbudowanie jakichś płaszczyzn komunikacji, w przeciwnym razie proces wychowywania i kształcenia uczniów stanie się nieskuteczny i powierzchowny.

Badano również odczucia dotyczące atmosfery panującej w szkole. Spadek wskaźników dotyczył współpracy nauczycieli i przestrzegania zasad przez uczniów. Natomiast w pozostałych przypadkach pojawiły się wzrosty, czasami znaczące:

- dyrekcja pyta o zdanie w sprawach dotyczących szkoły (80%),
- większość rodziców współpracuje (84%),
- relacje z rodzicami uczniów są dobre (92%).

W obszarze profilaktyki pojawia się również wiele ważnych wniosków i konieczność wdrożenia określonych działań poprzez *Program wychowawczo-profilaktyczny*.

Zdaniem nauczycieli – podobnie jak rodziców - szkoła zajmuje się tak ważnymi kwestiami jak zdrowie i dobre samopoczucie uczniów. W tym zakresie nastąpił przyrost parametru.

Natomiast według uczniów tematyka zdrowotna jest w szkole rzadko poruszana: w diagnozie stwierdzało tak 49% ankietowanych, a w ewaluacji –także 49%.

W tegorocznej wersji *Programu* należy ten element zaakcentować, ale przede wszystkim trzeba zwiększyć częstotliwość realizacji treści zdrowotnych, zwłaszcza na godzinach z wychowawcą.

Wszystkie parametry wskazują na spadek działań podejmowanych przez uczniów w celu poprawy stanu swojego zdrowia. Szkoła powinna podejmować działania prozdrowotne bezpośrednio oddziałujące na uczniów (zawody sportowe, rekreacyjne, wycieczki aktywizujące fizycznie, ...).

Zdaniem rodziców i nauczycieli dwa podstawowe zagrożenia dla funkcjonowania rodzin uczniów dotyczą przemocy domowej i alkoholizmu.

Nauczyciele w większym stopniu niż rodzice dostrzegają problem bezrobocia.

Za najmniej istotny problem dla funkcjonowania rodzin obie grupy uznają niskie dochody.

We wstępie do *Programu wychowawczo-profilaktycznego* jest wzmianka o problemie alkoholizmu i przemocy domowej, natomiast w harmonogramie działań to zagadnienie pojawia się w dziale *Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych* w formie rozwiniętego punktu do realizacji przez cały rok. W szczególności sposób problem uzależnień powinien być podejmowane przez wychowawców w sposób cykliczny i dostosowany do rozpoznań wychowawcy w swojej klasie.

Bardzo wnikliwie zbadano problem uzależnień występujących lub mogących wystąpić u uczniów. Po zsumowaniu danych dotyczących narkotyków i dopalaczy okazuje się, że jest to największe zagrożenie. Na drugiej pozycji plasuje się alkohol, a na trzeciej – uzależnienie od Internetu i telefonu. Dotyczy to diagnozy i ewaluacji 2019. Należy więc podjąć szczególnie intensywne działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, alkoholu oraz Internetu i telefonu.

Rodzice potwierdzają, że ich widzenie problemu jest analogiczne. Wg rodziców szkoła powinna się zająć w pierwszym rzędzie problemem uzależnień od narkotyków i dopalaczy oraz alkoholu.

Problem wyłudzeń i kradzieży jest dostrzegany w minimalnym stopniu.

III 2. Wnioski z ewaluacji programu realizowanego w roku szkolnym 2019/2020

W opinii nauczycieli *Program wychowawczo-profilaktyczny* jest dokumentem bardzo przydatnym do pracy wychowawczej i profilaktycznej – tak twierdzi 55% ankietowanych. 42% jest zdania, że jest to dokument częściowo przydatny do pracy wychowawczej i profilaktycznej. Tylko jedna osoba stwierdziła, że *Program...* jest dokumentem koniecznym, ale zbędnym i że nie wnosi on niczego do pracy szkoły.

W opinii uczniów **działania prozdrowotne** prowadzone w szkole w ubiegłym roku szkolnym miały istotny wpływ na wzrost ich świadomości w tym zakresie (30%). Jednak 42% respondentów stwierdziło, że działania prozdrowotne miały tylko częściowy, niewielki wpływ na ich postawy prozdrowotne. W opinii 28% ankietowanych działania w tym zakresie nie miały na nich żadnego wpływu.

W tym kontekście młodzież lepiej oceniła działania profilaktyczne w zakresie uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, Internetu i telefonu. W opinii 48% uczniów nastąpił wzrost świadomości w tym zakresie, a podejmowane działania przyniosły efekt. Na częściowy wpływ wskazało 25% respondentów, natomiast 27% ankietowanych stwierdziło, że podejmowane działania nie przyniosły w ich przypadku żadnego efektu.

W opinii rodziców szkoła organizowała wiele działań propagujących zdrowy styl życia i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka (57%). Tylko 15% twierdzi, że szkoła podejmowała w niewielkim zakresie tematykę prozdrowotną i nie miało to większego wpływu na rozwój dziecka. Nie było ani jednej ankiety, w której pojawiłoby się stwierdzenie, że szkoła nie podejmowała tematyki dotyczącej zdrowia. Natomiast 28% nic nie wie na ten temat.

41% nauczycieli twierdzi, że uczniowie – dzięki realizacji działań prozdrowotnych w szkole - uświadomili sobie znaczenie dbania o zdrowie i w większym stopniu zwracali uwagę na kwestie zdrowotne. W opinii 59% działania prozdrowotne prowadzone w szkole wpłynęły na uczniów tylko częściowo, w niewielkim stopniu. Natomiast nikt nie wyraził przekonania, że działania prozdrowotne prowadzone w szkole nie miały żadnego wpływu na uczniów.

W przypadku **działań profilaktycznych** dotyczących wszelkiego rodzaju uzależnień 64% rodziców uważa, że szkoła organizowała wiele działań i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka. Tylko 17% twierdzi, że szkoła podejmowała w niewielkim zakresie tematykę dotyczącą profilaktyki uzależnień i nie miało to większego wpływu na dziecko. Jedna osoba stwierdziła, że szkoła nie podejmowała tej tematyki. Natomiast 17% nic nie wie na ten temat.

36% nauczycieli stwierdziło, że dzięki realizacji *Programu ...* uczniowie uświadomili sobie znaczenie zagrożeń wynikających z uzależnień. Większość uznała, że działania w zakresie profilaktyki uzależnień prowadzone w szkole wpłynęły na nich tylko częściowo, w niewielkim stopniu (61%). Tylko jedna osoba

uznała, że działania w tym zakresie nie miały żadnego wpływu na postawy uczniów wobec problemu uzależnień.

Istotny wpływ na realizację *Programu wychowawczo-profilaktycznego* miała sytuacja pandemiczna i wynikająca z niej konieczność przejścia na nauczania zdalne. W związku z powyższym w roku szkolnym 2020/2021 pojawia się konieczność uwzględnienia doświadczeń zdobytych w nowej sytuacji, gdyż może nastąpić powrót do nauczania zdalnego.

Z konsultacji przeprowadzonych z wychowawcami wynika, że bardzo istotnym problemem wychowawczym – mającym wpływ na procesy dydaktyczne – jest wypracowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój, samodzielności pracy uczniów i umiejętności wykorzystywania zasobów cyfrowych. Wychowawcy potwierdzają, że na te kwestie zwracają również uwagę rodzice.

III 3. Wnioski z badań diagnostycznych przeprowadzonych we wrześniu 2020 r.

Ankiety zostały przeprowadzone przy użyciu formularzy Google, które zostały udostępnione wszystkim uczniom, rodzicom i nauczycielom. Ankiety wypełniło 196 uczniów (41%), 124 rodziców (26%) i 40 nauczycieli (85%).

Z ankiet przeprowadzonych wśród rodziców wynika, że system wartości uczniów, rodziców i nauczycieli jest w dużej mierze zbieżny, co ilustrują poniższe dane statystyczne. Jeśli pojawia się znacząca różnica – tak jak w przypadku przyjaźni – jej przyczyny mają charakter naturalny. Nic więc dziwnego, że w hierarchii wartości młodzieży znajduje się ona na trzecim miejscu, natomiast w rankingu wartości rodziców i nauczycieli – odpowiednio na szóstym i dziewiątym miejscu.

System wartości uczniów: **prawda (73%), zdrowie (67%), przyjaźń (63%), tolerancja (60%), miłość (59%),** lojalność (51%), szczęście (45%), dobro (36%), wytrwałość (25%), odwaga (22%), wiara (21%), powodzenie materialne (12%), inne (0,5%).

System wartości rodziców: **prawda (87%), zdrowie (80%), tolerancja (66%), miłość (65%), dobro (48%),** przyjaźń (40%), lojalność (39%), wiara (33%), szczęście (29%), odwaga (22%), wytrwałość (22%), powodzenie materialne (3%), inne (0%).

System wartości nauczycieli: **prawda (87%), miłość (77%), zdrowie (72%), dobro (46%), tolerancja (44%),** wiara (33%), szczęście (28%), wytrwałość (23%), przyjaźń (21%), lojalność (18%), odwaga (18%), powodzenie materialne (5%), inne (3%).

Wśród zagadnień analizowanych diagnozą pojawiła się kwestia sportu jako istotnego czynnika wpływającego na rozwój fizyczny i stan zdrowia młodzieży. 14% uczniów nie zajmuje się w ogóle sportem w jakiegokolwiek formie, z wyjątkiem udziału w zajęciach wychowania fizycznego. 25% poświęca na sport mniej niż godzinę, więc praktycznie 39% uczniów odrzuca aktywność jako świadomy sposób na dbanie o swoje zdrowie. Wniosek jest taki, że właśnie szkoła powinna poszerzać zakres ofert, które mogą

spowodować zainteresowanie młodzieży aktywnością sportową i docelowo ukształtować nawyki służące prawidłowemu rozwojowi fizycznemu. Innymi słowy działania szkoły powinny prowadzić docelowo do ukształtowania mody na sport.

Duża część pytań diagnostycznych dotyczyła uzależnień. Badano między innymi kwestię asertywności uczniów i ich reakcji na propozycje skorzystania z używek.

W przypadku papierosów 52% ankietowanych stwierdziło, że na pewno odmówi ich przyjęcia, 19% - raczej odmówi. Natomiast 9% odpowiedziało, że na pewno skorzysta z propozycji, a 10% - raczej ją przyjmie. 10% nie wie, co zrobi.

W przypadku alkoholu 49% ankietowanych stwierdziło, że na pewno odmówi, 17% - raczej odmówi. Natomiast 5% odpowiedziało, że na pewno skorzysta z propozycji, a 9% - raczej ją przyjmie. 17% nie wie, co zrobi.

Wniosek jest taki, że powinny być podejmowane działania zaszczepiające umiejętność asertywnej odmowy sięgania po papierosy i alkohol.

91% badanych deklaruje, że odmówi przyjęcia leków w celu odurzenia się. Jedna osoba stwierdziła, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz dwie osoby – raczej ją przyjmą.

W przypadku małej porcji dopalaczy 94% badanych deklaruje, że odmówi ich przyjęcia. Jedna osoba stwierdziła, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz jedna – raczej ją przyjmie.

Asertywność zmniejszyła się w przypadku marihuany/haszyszu: 85% badanych deklaruje, że odmówi przyjęcia. Pięć osób stwierdziło, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz siedem – raczej ją przyjmie.

W przypadku innych narkotyków 93% badanych deklaruje, że odmówi ich przyjęcia. Jedna osoba stwierdziła, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz jedna – raczej ją przyjmie.

Pytano ankietowanych o przyczyny sięgania po środki uzależniające. Wyniki pokazuje poniższe zestawienie:

a) papierosy:

- 55% - nie zgodzi się po nie sięgnąć,
- 13% podaje inne przyczyny (bez ich określania),
- 11% już tak robi i ma na to ochotę,
- 10% - przez ciekawość,
- 6% - dla poprawy humoru, lepszego nastroju,
- 3% - z powodu problemów - to pomaga,
- 2% odpowiedziało: „Żeby mnie dalej lubili lub nie wyśmiali”.

b) alkohol:

- 57% - nie zgodzi się sięgnąć po alkohol,
- 18% - dla poprawy humoru, lepszego nastroju,
- 9% podaje inne przyczyny (bez ich określania),
- 7% już tak robi i ma na to ochotę,

- 6% - przez ciekawość,
- 2% - z powodu problemów - to pomaga,
- 1% odpowiedziało: „Żeby mnie dalej lubili lub nie wyśmiali”.

c) marihuana/haszysz:

- 87% - nie zgodzi się sięgnąć,
- 6% - dla poprawy humoru, lepszego nastroju,
- 5% - przez ciekawość,
- 1% już tak robi i ma na to ochotę,

W przypadku leków zażywanych w celu odurzania się, dopalaczy i innych narkotyków ankietowani deklarują ich odrzucenie, odpowiednio: 95%, 97%, 96%.

Z powyższych danych można wyciągnąć wniosek, że papierosy i alkohol stanowią ogromny problem, a główne parametry świadczące o sile zagrożenia dotyczą braku asertywności i liczby uzależnionych.

III 4. Wnioski z ewaluacji programu realizowanego w roku szkolnym 2020/2021

Zmiany w programie na rok szkolny 2021/2022 zostały wprowadzone w oparciu o wnioski z analizy ankiety ewaluacyjnej dotyczącej realizacji *Programu wychowawczo-profilaktycznego* w roku szkolnym 2020/2021.

Ankiety wypełniły w sumie 272 osoby:

- a) rodzice – 66,
- b) uczniowie – 180,
- c) nauczyciele – 26.

Na podstawie analizy ankiet został opracowany odrębny dokument zawierający całość zebranego materiału (z formularzy Google udostępnionych od czerwca do września 2021 roku).

Charakterystycznym zjawiskiem jest stabilność systemu wartości wszystkich badanych grup, w zestawieniu z ewaluacjami z poprzednich lat. Zwraca uwagę fakt, że w rankingu wartości na ostatnich miejscach plasują się – zaczynając od pozycji ostatniej: dobra materialne, odwaga wytrwałość.

W opinii rodziców szkoła organizowała wiele działań propagujących zdrowy styl życia i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka.

54% nauczycieli (znacznie więcej niż w ubiegłym roku szkolnym) twierdzi, że uczniowie – dzięki realizacji działań prozdrowotnych w szkole - uświadomili sobie znaczenie dbania o zdrowie i w większym stopniu zwracali uwagę na kwestie zdrowotne.

W przypadku **działań profilaktycznych** dotyczących wszelkiego rodzaju uzależnień większość rodziców uważa, że szkoła organizowała wiele działań i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka.

50% nauczycieli (znacznie więcej niż w ubiegłym roku szkolnym) stwierdziło, że dzięki realizacji *Programu ...* uczniowie uświadomili sobie znaczenie zagrożeń wynikających z uzależnień.

Istotny wpływ na realizację *Programu wychowawczo-profilaktycznego* miała sytuacja pandemiczna i wynikająca z niej konieczność przejścia na nauczania zdalne. W związku z powyższym w roku szkolnym 2020/2021 pojawia się konieczność uwzględnienia doświadczeń zdobytych w nowej sytuacji, gdyż może nastąpić powrót do nauczania zdalnego.

Z rozmów przeprowadzonych z wychowawcami wynika, że bardzo istotnym problemem wychowawczym – mającym wpływ na procesy dydaktyczne – jest wypracowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój, samodzielności pracy uczniów i umiejętności wykorzystywania zasobów cyfrowych.

III 5. Wnioski z badań diagnostycznych przeprowadzonych we wrześniu 2021 r.

Zaproponowane zmiany wynikały również z wniosków z analizy ankiet diagnostycznych *Rozpoznanie problemów w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej uczniów po powrocie do szkoły po izolacji wywołanej pandemią COVID19* przeprowadzonej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli we wrześniu 2021 roku.

Ankiety wypełniły 244 osoby, zaś niepokojące sygnały pojawiły się w 71 ankietach. Zatem ponad 30% uczniów ma problemy w sferze emocjonalnej, społecznej lub fizycznej po powrocie do szkoły po izolacji domowej wywołanej pandemią COVID19.

Zmiany w programie uwzględniają również wnioski z obserwacji wychowawców, którzy dostarczyli formularze obserwacji.

Zgromadzony materiał umożliwia podjęcie różnorodnych działań, których celem będzie wspieranie uczniów przeżywających określone negatywne skutki związane z pandemią i ewentualnym nauczaniem zdalnym lub hybrydowym.

III 6. Wnioski z ewaluacji programu realizowanego w roku szkolnym 2021/2022

Zmiany w programie na rok szkolny 2022/2023 zostały wprowadzone w oparciu o wnioski z analizy ankiety ewaluacyjnej dotyczącej realizacji *Programu wychowawczo-profilaktycznego* w roku szkolnym 2021/2022.

Ankiety wypełniły w sumie 195 osób:

- d) rodzice – 38,
- e) uczniowie – 126,
- f) nauczyciele – 31.

Na podstawie analizy ankiet został opracowany odrębny dokument zawierający całość zebranego materiału (z formularzy Google udostępnionych w czerwcu 2022 roku).

Charakterystycznym i nowym zjawiskiem jest pewna rozbieżność systemu wartości badanych grup, w zestawieniu z ewaluacjami z poprzednich lat. O ile takie wartości jak prawda i zdrowie zajmują w dalszym ciągu pierwsze miejsca w rankingu wśród wszystkich grup, to pojawia się znaczna różnica dotycząca wiary. Wśród rodziców i nauczycieli jest to ważna wartość w przypadku ok. 50% ankietowanych, natomiast w przypadku uczniów wskaźnik ten wynosi 19%.

Niepokoii również fakt, że w rankingu wartości uczniów wytrwałość i odwaga znalazły się na ostatnich miejscach (te parametry są u rodziców niewiele wyższe). Tymczasem większość specjalistów zajmujących się rozwojem osobistym twierdzi, że wytrwałość jest najważniejszą cechą warunkującą sukces, jest istotniejsza niż talent.

W *Programie wychowawczo-profilaktycznym* pojęcie wytrwałości wpisane jest w dział *Kultura – wartości, normy, wzory zachowań*, pkt 14: „rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalanie potrzeby bycia ambitnym”. W roku szkolnym 2022/2023 zostaje wprowadzony w dziale *Zdrowie – edukacja zdrowotna* punkt *praca nad sobą* z podpunktami i propozycjami nowych działań (warsztaty i scenariusze godzin z wychowawcą).

W opinii rodziców szkoła organizowała wiele działań propagujących zdrowy styl życia i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka.

45% nauczycieli (o 9% mniej niż w ubiegłym roku szkolnym) twierdzi, że uczniowie – dzięki realizacji działań prozdrowotnych w szkole - uświadomili sobie znaczenie dbania o zdrowie i w większym stopniu zwracali uwagę na kwestie zdrowotne.

W przypadku **działań profilaktycznych** dotyczących wszelkiego rodzaju uzależnień większość rodziców uważa, że szkoła organizowała wiele działań i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka.

42% nauczycieli (o 8% mniej niż w ubiegłym roku szkolnym) stwierdziło, że dzięki realizacji *Programu ...* uczniowie uświadomili sobie znaczenie zagrożeń wynikających z uzależnień.

Istotny wpływ na realizację *Programu wychowawczo-profilaktycznego* miała sytuacja dotycząca pojawienia się w szkole uczniów z Ukrainy.

Z rozmów przeprowadzonych z wychowawcami wynika, że bardzo istotnym problemem – mającym wpływ na procesy dydaktyczne – jest kwestia braku zaangażowania rodziców we współpracę ze szkołą. Dlatego też w dziale *Relacje – kształtowanie postaw społecznych* zaproponowany został punkt 17: „aktywizacja rodziców i włączanie ich w proces wychowawczy”. Istotnym działaniem jest tutaj organizacja Dnia Rady Rodziców.

IV 6. Wnioski z ewaluacji programu realizowanego w roku szkolnym 2022/2023

Niewielkie zmiany w programie na rok szkolny 2023/2024 zostały wprowadzone w oparciu o wnioski z analizy ankiety ewaluacyjnej dotyczącej realizacji *Programu wychowawczo-profilaktycznego* w roku szkolnym 2022/2023.

Ankiety wypełniło w sumie 170 osób:

- g) rodzice – 34,
- h) uczniowie – 112,
- i) nauczyciele – 24.

Na podstawie analizy ankiet został opracowany odrębny dokument zawierający całość zebranego materiału (z formularzy Google udostępnionych we wrześniu 2023 roku).

Charakterystycznym i nowym zjawiskiem jest mała rozbieżność systemu wartości badanych grup, w zestawieniu z ewaluacjami z poprzednich lat.

Wartości takie jak prawda i zdrowie zajmują nadal pierwsze miejsca w rankingu wśród wszystkich grup. Uczniowie jednak stawiają na przyjaźń, bowiem badana anonimowa grupa uczniów stawia na drugim miejscu przyjaźń 66%.

W odniesieniu do ankiet z poprzedniego roku w rankingu wartości uczniów takie jak: wytrwałość i odwaga nie są już na ostatnich miejscach. Tymczasem większość specjalistów zajmujących się rozwojem osobistym twierdzi, że wytrwałość jest ważną cechą warunkującą sukces, istotniejszą niż talent.

W opinii rodziców szkoła organizowała wiele działań propagujących zdrowy styl życia i miało to korzystny wpływ na rozwój ich dziecka. Jednak pojawił się też wpis, gdzie według rodzica „nauczyciele nie powinni zwracać uwagę co dzieci robią na terenie szkoły”.

54% nauczycieli twierdzi, że uczniowie – dzięki realizacji działań prozdrowotnych w szkole - uświadomili sobie znaczenie dbania o zdrowie i w większym stopniu zwracają uwagę na kwestie zdrowotne.

W przypadku **działań profilaktycznych** dotyczących wszelkiego rodzaju uzależnień większość rodziców uważa, że szkoła organizowała dużo działań i miało to korzystny wpływ na rozwój ich dziecka, jednak oczekują od szkoły większej ilości działań prozdrowotnych.

54% ankietowanych nauczycieli stwierdziło, że dzięki realizacji *Programu ...* uczniowie uświadomili sobie znaczenie zagrożeń wynikających z uzależnień.

W roku szkolnym 2022/2023 pojawiło się trzech nowych uczniów z Ukrainy, z których w naszej szkole pozostał jeden. Dwaj podjęli naukę w innych szkołach.

Rodzice i ich dzieci zgodnie twierdzą, że sytuacja jest trudna, ale nie ma ona znaczącego wpływu na ich psychikę. Większość ankietowanych uczniów- 61% potrafi sobie radzić w trudnych i stresujących sytuacjach. Tylko 6% uczniów ma z tym problem.

Z przeprowadzonej ankiety wśród nauczycieli wynika, że dość ważnym problemem, mającym miejsce w szkole jest przemoc fizyczna. Około 21% ankietowanych zauważyło na terenie szkoły akty agresji, a 29% kilka razy w roku widzi agresję wśród uczniów.

Z powyższych danych można wyciągnąć wniosek, że problemem w szkole zaczyna być przemoc, a główne parametry świadczące o sile zagrożenia dotyczą braku asertywności wśród młodzieży.

Dlatego też w dziale *Kultura – wartości, normy, wzory zachowań* dopisano podpunkt 20 z tegorocznych kierunków realizacji polityki oświatowej dotyczący wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu postaw u wychowanków i uczniów.

IV. Zasoby szkoły

Zadania *Programu wychowawczo–profilaktycznego* zostaną zrealizowane dzięki odpowiednim zasobom szkoły, a są nimi:

- 1) dobrze wyposażone pracownie,
- 2) biblioteka szkolna wzbogacona w ubiegłym roku o liczne nowe pozycje dostosowane do zainteresowań uczniów,
- 3) hala gimnastyczna i boisko sportowe,
- 4) Internat,
- 5) doświadczona kadra pedagogiczna,
- 6) zaproponowane przez nauczycieli zajęcia pozalekcyjne.

Ze względu na wpisane w program cele dotyczące rozwoju kompetencji opartych na technologiach cyfrowych pojawia się konieczność poprawy jakości wyposażenia sal w urządzenia nowszych generacji.

V. Charakterystyka środowiska wychowawczo–profilaktycznego

W skład Zespołu Szkół w Raciążu wchodzi oddziały Liceum Ogólnokształcącego im. mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Technikum oraz Branżowej Szkoły I Stopnia. Większość uczniów wywodzi się z Raciąża oraz okolicznych wsi. Jest to młodzież ze średnio zamożnych rodzin, ponieważ w tym regionie panuje duże bezrobocie. W środowiskach rodzinnych w większości kształtowane są pozytywne wzorce i właściwy system wartości, co w dużej mierze wspomaga szkołę w jej oddziaływaniach wychowawczo – profilaktycznych. Jednakże pojawiają się również problemy, których skutki są zauważalne w postaci niskiej frekwencji uczniów. Uczniowie opuszczają zajęcia lekcyjne często za przyzwoleniem rodziców.

Wśród innych niepokojących zachowań można wymienić przypadki agresji słownej oraz palenie papierosów. Młodzież wykazuje brak motywacji do nauki.

W środowisku lokalnym występują zjawiska patologiczne, między innymi alkoholizm, przemoc w rodzinach, dlatego też to właśnie szkoła powinna wspomagać rodziców w kształtowaniu prawidłowych postaw.

VI. Sylwetka absolwenta

Model absolwenta Zespołu Szkół w Raciążu został określony z uwzględnieniem specyfiki środowiska lokalnego, w którym funkcjonuje szkoła i z odniesieniami do wartości, z którymi utożsamiają się uczniowie, rodzice i nauczyciele (zob. rozdz. *Wnioski z ankiety*).

Absolwent Zespołu Szkół w Raciążu:

1. potrafi korzystać z różnych źródeł informacji i odpowiednio je wykorzystuje,
2. umie samodzielnie, twórczo i krytycznie myśleć, jest otwarty na nowe pomysły, nowatorskie działania i rozwiązania,
3. rozpoznaje swoje możliwości i znajduje właściwe miejsce w otaczającym go świecie,
4. wierzy w siebie – zna swoje mocne i słabe strony, potrafi pracować nad sobą,
5. potrafi stawiać sobie ambitne cele i je realizować,
6. umie zaprojektować złożone działania, dobierając odpowiednie metody i narzędzia, aby osiągnąć zamierzone efekty,
7. jest odpowiedzialny za planowanie, organizację, ocenianie swojej nauki i zachowania,
8. zdaje sobie sprawę z możliwych następstw swoich działań i gotów jest ponieść konsekwencje za swoje postępowanie i decyzje,
9. jest wrażliwy etycznie i uwzględnia system wartości obowiązujący w jego otoczeniu,
10. umie dokonywać wyboru w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych,
11. szanuje prawo, jest uczciwy – stosuje się do ogólnie przyjętych norm i przepisów w szkole i poza nią,
12. posiada rozległą wiedzę i wysoki poziom umiejętności,
13. postępuje uczciwie w każdej sytuacji, ma trwałe system wartości,
14. jest wrażliwy, kulturalny, tolerancyjny, otwarty na potrzeby innych; rozumie, że różnice między ludźmi są czymś normalnym i pożądanym,
15. ma poczucie własnej wartości, jest kreatywny i przedsiębiorczy,
16. dba o zdrowie własne i innych,
17. jest patriotą, szanuje swój kraj, język i tradycje,
18. szanuje inne kultury i toleruje odmienne światopoglądy,
19. zna języki obce i potrafi je wykorzystać w praktyce,
20. rozwija zainteresowania, talenty i pasje,
21. posługuje się sprawnie technologiami cyfrowymi,
22. potrafi w odpowiedzialny i bezpieczny sposób funkcjonować w cyberprzestrzeni,
23. potrafi pracować zespołowo – pełni różne role, aktywnie uczestniczy w planowaniu, organizacji, realizacji i podsumowaniu oraz ewaluacji zadań,
24. przejawia wysoką kulturę osobistą – potrafi odpowiednio ubrać się i zachować w każdej sytuacji; zna i
25. posługuje się sprawnie polszczyzną i nie używa wulgaryzmów,
26. jest gotów podjąć dalszą naukę na studiach wyższych lub dokonać świadomego wyboru dalszej drogi kształcenia, zgodnie z własnymi możliwościami i zainteresowaniami.
27. dokonuje rzetelnej samooceny i potrafi wyciągnąć wnioski służące dalszemu rozwojowi osobistemu.

Ponadto absolwent Technikum i Branżowej Szkoły w Raciążu:

1. jest fachowcem w wybranym zawodzie,

2. chce i potrafi się rozwijać oraz zdobywać nowe kompetencje,
3. jest przygotowany do rozpoczęcia życia zawodowego tak, aby miał szansę odnalezienia się na rynku pracy i we współczesnym modelu funkcjonowania,
4. aktywnie funkcjonuje na rynku pracy, będąc gotowym na nowe wyzwania.

VII. Cele ogólne

Podstawowym celem *Programu wychowawczo-profilaktycznego* jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wychowanie młodzieży zgodnie z wartościami ważnymi dla uczniów, rodziców i nauczycieli, powiązanych z systemem wartości uznawanych w kraju, który jest członkiem Unii Europejskiej. Ponieważ diagnoza wykazała pewne rozbieżności w sposobach postrzegania systemu wartości przed podmioty wpływające na kształt szkoły, istotne będzie harmonizowanie tego systemu w toku dyskusji i zaprojektowanych zajęć.

Istotnym celem programu jest przeciwdziałanie rozpoznanym zjawiskom, takim jak sięganie po narkotyki oraz nadużywanie alkoholu. Mimo że w pierwszym przypadku nasilenie problemu jest niewielkie, ważne jest zapobieganie procesowi narastania tego zjawiska.

Ważnym celem programu jest rozwój kompetencji kluczowych i kształcenie umiejętności samooceny służącej dalszemu rozwojowi osobistemu uczniów.

VIII. Cele szczegółowe programu

Cele szczegółowe programu dotyczą takich zagadnień, jak:

1. Urozmaicenie działań wychowawczych, w celu podniesienia skuteczności oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego (tradycyjne rozmowy i pogadanki wychowawcze powinny być uzupełniane o spotkania z fachowcami, przede wszystkim specjalistami z zakresu psychologii, w tym zwłaszcza psychologii uzależnień).
2. Wdrożenie procesu harmonijności i systematyczności w miejsce przypadkowości i sporadyczności działań wychowawczo-profilaktycznych (bieżące monitorowanie harmonogramu).
3. Wzmocnienie oddziaływania na rodziców jako istotnych partnerów procesów wychowawczo-profilaktycznych.
4. Podniesienie poziomu świadomości zdrowotnej uczniów, zwłaszcza odnośnie wpływu nikotyny, alkoholu i narkotyków oraz dopalaczy na organizm.
5. Uwrażliwienie na negatywne zjawiska i zagrożenia tkwiące w cyberprzestrzeni.
6. Podejmowanie przez wychowawców działań mających na celu otwarcie uczniów na dyskusję o systemie wartości.

7. Wzmacnianie postaw patriotycznych poprzez działania w przestrzeni szkolnej i lokalnej.
8. Systematyczny rozwój kompetencji kluczowych oparty na analizie możliwości uczniów, zasobów szkoły, potrzeb rynku pracy i tendencji rozwojowych współczesnej cywilizacji.
9. Kształcenie u uczniów umiejętności dokonywania precyzyjnej samooceny jako warunku harmonijnego rozwoju osobistego.

IX. Oczekiwane efekty

Realizacja *Programu wychowawczo-profilaktycznego* powinna przede wszystkim przynieść eliminację lub redukcję zagrożeń wskazanych w drodze ankietowania i w sposób oczywisty tkwiących potencjalnie we współczesnej rzeczywistości.

Ważną będzie również ocena dotycząca potwierdzenia, czy rozpoznane w ankietach informacje znajdują potwierdzenie w rzeczywistości szkolnej, gdyż podstawowe narzędzie diagnostyczne, jakim jest ankieta, nigdy nie stanowi gwarancji prawidłowego rozpoznania problemów. Z tego też powodu realizacja *Programu wychowawczo-profilaktycznego* będzie stanowiła narzędzie rozpoznawcze, a ewaluacja powinna przynieść wiele wskazań, które spowodują, że kolejna wersja *Programu* ... przyniesie lepsze efekty wychowawcze.

X. Ewaluacja programu

Program wychowawczo – profilaktyczny Zespołu Szkół w Raciążu poddawany będzie ewaluacji wewnętrznej raz w ciągu roku szkolnego – na zakończenie roku szkolnego. Jej celem będzie zbadanie skuteczności podjętych działań oraz zdiagnozowanie potrzeb, które będą stanowiły podstawę do opracowania *Programu wychowawczo-profilaktycznego* na kolejny rok szkolny.

Metody ewaluacji:

- analiza dokumentacji szkolnej;
- obserwacja;
- rozmowy z Dyrektorem Szkoły, wychowawcami, nauczycielami oraz pracownikiem obsługi;
- sprawozdania wychowawców oddziałów z realizacji zadań wychowawco – profilaktycznych;
- ankieta skierowana do uczniów, rodziców oraz nauczycieli;
- analiza dokumentacji szkolnej;
- obserwacja.

Prezentacja wyników:

- w czasie posiedzenia Rady Pedagogicznej,
- podczas zebrań z rodzicami,
- w czasie godzin z wychowawcą.

XI. Zadania wychowawczo-profilaktyczne oraz harmonogram ich realizacji

Zadania wychowawczo – profilaktyczne	Sposoby i formy realizacji	Odpowiedzialni	Terminy	Uwagi
<i>Zdrowie – edukacja zdrowotna</i>				
1) nabycie umiejętności dostrzegania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres,	rozmowy indywidualne, pogadanki, zajęcia warsztatowe	wychowawcy, pedagog, pedagog specjalny, psycholog	co najmniej raz w półroczu	
2) doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych),	zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, godziny z wychowawcą, pogadanki	wychowawcy, pedagog, pedagog specjalny, psycholog	co najmniej raz w półroczu	
3) rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych (samoocena) i planowania ich rozwoju,	rozmowy indywidualne, zajęcia z doradztwa zawodowego, plakaty, ulotki, spotkania z przedstawicielami PPP	przedstawiciel PPP, dyrektor, wychowawcy, nauczyciel – doradca zawodowy	cały rok, według potrzeb, w terminach uzgodnionych z dyrekcją szkoły	
4) doskonalenie umiejętności planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji,	zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, pogadanki wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia wpływu na własne życie, rozmowy indywidualne	wychowawcy, pedagog szkolny	co najmniej raz w półroczu	
5) rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem,	zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, godziny z wychowawcą,	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog	cały rok, według potrzeb	

6) rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznymi doświadczeniami,	godziny z wychowawcą, indywidualne spotkania z pedagogiem	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog	cały rok, według potrzeb	
7) doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi,	rozmowy z pedagogiem zachęcanie do bycia asertywnym na co dzień	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, rodzice pedagog specjalny, psycholog	cały rok, według harmonogramu kampanii	
8) kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i u osób w swoim otoczeniu,	pogadanki z uczniami, gazetki tematyczne, rozmowy indywidualne	wychowawcy, nauczyciele, zaproszeni goście, pedagog, pedagog specjalny, psycholog	cały rok	
9) praca nad sobą: a) doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem, b) rozwijanie zdolności do oceny własnego potencjału i planowania własnej przyszłości, rozwijanie umiejętności budowania własnej motywacji do nauki i jej podtrzymywania, c) kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju,	zachęcanie uczniów do poszerzania wiedzy, uczestnictwa w różnych formach doskonalenia oraz wskazywanie konieczności nauki języków obcych– pogadanki na godzinach z wychowawcą, organizowanie spotkań z przedstawicielami urzędu pracy, uczelni wyższych itp., przedstawienie przez nauczycieli oferty zajęć pozalekcyjnych, dzięki którym uczniowie rozwijają swoje zainteresowania, pasje, opracowanie scenariuszy działań i technik służących budowaniu motywacji	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele	cały rok	

<p>10) rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego,</p> <p>11) doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem,</p>	<p>rozmowy indywidualne – wspieranie uczniów w poszukiwaniu i dążeniu na drodze rzetelnej pracy, do osiągnięcia celów życiowych wartości ważnych dla znalezienia własnego miejsca w świecie, wspieranie mocnych stron uczniów – dostrzeganie wysiłku wkładanego w pracę przez ucznia, pochwały na forum oddziału, szkoły (wychowawca, dyrektor szkoły); warsztaty <i>Żeby chciało się chcieć</i> oraz scenariusze godzin z wychowawcą</p> <p>zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, pogadanki podczas godziny z wychowawcą, uświadomienie na krzywdę i cierpienie drugiego człowieka oraz motywowanie do udzielania pomocy innym, angażowanie młodzieży w różnego typu przedsięwzięcia, działania w ramach wolontariatu (np. Góra Grosza, WOŚP itp.), akcja krwiodawstwa</p> <p>zajęcia warsztatowe podczas godziny z wychowawcą omawianie konkretnych symptomów pojawiających się w sytuacjach stresowych i szukanie metod ich eliminacji, rozmowy indywidualne</p>	<p>dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU, pedagog, psycholog</p> <p>pedagog szkolny, wychowawcy, psycholog</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog specjalny, psycholog,</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog</p>	<p>cały rok</p> <p>co najmniej raz w półroczu, według potrzeb</p> <p>raz w ciągu roku szkolnego</p>	
---	--	--	---	--

<p>12) wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia); zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków,</p>	<p>przedstawianie rodzicom i uczniom różnych form spędzania czasu wolnego, zajęcia warsztatowe – zachęcanie do zdrowego odżywiania się (układanie jadłospisów bogatych w warzywa, owoce oraz zdrową żywność), pogadanki tematyczne podczas godzin z wychowawcą na temat zaburzeń odżywiania (anoreksja, bulimia), gazetki tematyczne, lekcje edukacji prozdrowotnej, lekcje biologii,</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog</p>	<p>raz w ciągu roku szkolnego</p>	
<p>13) utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego,</p>	<p>spotkanie z pielęgniarką szkolną,</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego</p>	<p>cały rok</p>	
<p>14) intensywna dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną, prowadzenie działań kreujących modę na sport</p>	<p>rozmowy indywidualne – zachęcanie do wyteżonej pracy podczas zajęć wychowania fizycznego, pogadanki na godzinach z wychowawcą rozwijanie wśród młodzieży zainteresowań różnymi dyscyplinami sportu</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>	
<p>15) rozwijanie postawy odpowiedzialność za swoje działania i decyzje,</p>	<p>rozmowy indywidualne – wspieranie uczniów w podejmowaniu przez nich świadomych i odpowiedzialnych decyzji</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka szkolna</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	

<p>16) doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych,</p>	<p>rozmowy indywidualne, rozmowy podczas godziny z wychowawcą, spotkania z pielęgniarką szkolną</p>	<p>wychowawcy</p>	<p>według potrzeb</p>	
<p>17) rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami,</p>	<p>zajęcia warsztatowe na godzinie z wychowawcą – kształtowanie umiejętności kontrolowania swoich emocji szczególnie w sytuacjach trudnych</p>	<p>dyrekcja, pedagog szkolny, psycholog wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>grudzień, kwiecień, według potrzeb</p>	
<p>18) dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych</p>	<p>zajęcia i pogadanki z uczniami, projekcje filmów profilaktycznych, realizacja programu profilaktycznego „ARS- czyli jak dbać o miłość”, „Wybierz życie pierwszy krok”, „Zdrowe piersi są OK”; pedagogizacja rodziców, udział w obchodach Światowego Dnia Zdrowia; obchody Światowego Dnia Walki z AIDS – pogadanki, gazetki tematyczne, solidaryzowanie się z osobami żyjącymi z HIV i AIDS (przypięcie czerwonych kokardek), pogadanki na godzinach z wychowawcą, spotkania ze specjalistami – przeciwdziałanie nałogom (palenie papierosów, picie alkoholu, lekozależność, dopalacze oraz inne środki psychoaktywne, Internet), Dzień bez</p>	<p>dyrekcja, pedagog szkolny wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>	

<p>19) kształtowanie postaw odpowiedzialności za siebie i innych w sytuacji pandemii; wypracowanie nawyków higienicznych wpływających korzystnie na bezpieczeństwo</p> <p>20) wspieranie uczniów mających problemy w czasie nauki zdalnej lub hybrydowej</p> <p>21) wspieranie uczniów z Ukrainy</p>	<p>telefonu – akcja ogólnoszkolna, warsztaty dla wybranych klas</p> <p>pogadanki w ramach godzin z wychowawcą, bieżące działania informacyjne dyrekcji</p> <p>rozpoznanie problemów poprzez badanie diagnostyczne <i>Rozpoznanie problemów w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej uczniów</i> oraz poprzez ankiety diagnostyczne dla uczniów klas pierwszych;</p> <p>rozpoznanie problemów i potrzeb uczniów z Ukrainy i przeprowadzenie procesu ich integracji ze środowiskiem szkolnym</p>	<p>wychowawcy, dyrekcja</p> <p>wychowawcy, pedagog, dyrekcja, inni nauczyciele</p> <p>koordynator Zespołu Wychowawczego, pedagog szkolny, wychowawcy</p> <p>dyrekcja, pedagog, szkolny, wychowawcy klas z uczniami z Ukrainy</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>od momentu pojawienia się uczniów w szkole</p>	
<i>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</i>				
<p>1) kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia,</p>	<p>rozmowy indywidualne, pogadanki, zajęcia integracyjne w klasach pierwszych</p>	<p>Wychowawcy, pedagog specjalny, psycholog</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	

<p>2) rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat itp.),</p>	<p>redagowanie gazetki szkolnej, akcje charytatywne, akcje krwiodawstwa</p>	<p>wychowawcy, opiekun gazetki,</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	
<p>3) kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie,</p>	<p>organizowanie uroczystości i imprez szkolnych (wycieczki, połowinki, Otrzęsiny), przygotowanie Dnia Otwartego w szkole</p>	<p>dyrektor, wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>według potrzeb, zgodnie z harmonogramem</p>	
<p>4) doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron,</p>	<p>podstawy przedsiębiorczości, warsztaty w czasie godzin z wychowawcą</p>	<p>nauczyciele, wychowawcy</p>	<p>cały rok</p>	
<p>5) kształtowanie poczucia własnej wartości,</p>	<p>pogadanki w czasie godzin z wychowawcą, rozmowy indywidualne; rozwój kompetencji uczniów z zakresu wyrażania i przyjmowania pochwał,</p>	<p>wychowawcy, pedagog specjalny, psycholog</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	
<p>6) doskonalenie umiejętności zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie asertywnej krytyki,</p>	<p>pogadanki klasowe, rozmowy indywidualne, zajęcia warsztatowe,</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, rodzice</p>	<p>cały rok</p>	
<p>7) rozwijanie umiejętności z zakresu rozwiązywania konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji,</p>	<p>rozmowy podczas godzin z wychowawcą, zajęcia integracyjne w klasach pierwszych</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog specjalny, psycholog</p>	<p>cały rok</p>	

8) budowanie w klasie bezpiecznego środowiska umożliwiającego koncentrację na nauce,	zajęcia integracyjne w klasach pierwszych	wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog	cały rok	
9) rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów	zajęcia warsztatowe, godziny z wychowawcą, zajęcia integracyjne w klasach pierwszych	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
10) zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu,	godziny z wychowawcą poświęcone kształtowaniu więzi międzyludzkich, wykorzystywanie form grupowej pracy podczas zajęć lekcyjnych (burza mózgów, dyskusja grupowa), organizacja szkolnych akcji <i>Na niebieszko dla autyzmu</i> .	dyrektor, opiekunowie SU, nauczyciele, pedagog, psycholog, pedagog specjalny	cały rok	
11) rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu auto- prezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska,	opiniowanie przez SU określonych dokumentów szkolnych, proponowanie przez uczniów własnych działań w ramach prac SU	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
12) doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności,	zajęcie warsztatowe, zajęcia integracyjne, wykorzystywanie podczas zajęć lekcyjnych form pracy, współpraca z lokalnymi instytucjami (np. MCKSiR w Raciążu)	dyrektor, nauczyciele, pedagog	cały rok	

13) kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń; rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności i empatii.	współpraca z lokalnymi instytucjami spotkania warsztatowe z zaproszonymi gośćmi, pogadanki	wychowawcy, nauczyciele, zaproszeni goście	cały rok, według potrzeb	
14) wzmacnianie postaw patriotycznych	działania w przestrzeni szkolnej (odpowiedni wystrój, uroczystości); współpraca z Miejskim Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Raciążu (zorganizowanie uroczystości środowiskowej o charakterze patriotycznym)	nauczyciele przedmiotów humanistycznych, dyrekcja, pedagog	głównie w listopadzie, ale także w ciągu roku	
15) wzmacnianie u uczniów przekonania o pozytywnych skutkach samodzielności w czasie ewentualnego nauczania zdalnego	pogadanki o kwestiach samodzielności, odpowiedzialności i uczciwości w czasie nauki nie tylko zdalnej	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny	cały rok, ale zwłaszcza w czasie nauki zdalnej	
16) budowanie właściwych relacji między uczniami polskimi i ukraińskimi	pogadanki dotyczące bieżących wydarzeń, ale też tworzenie okazji do otwartości i empatycznych zachowań	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	od momentu pojawienia się uczniów w szkole	
17) aktywizacja rodziców i włączanie ich w proces wychowawczy	Organizacja Dnia Rady Rodziców	dyrekcja, pedagog szkolny, nauczyciele	ustalony dzień w roku szkolnym	
<i>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</i>				
1) przygotowywanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły,	godziny z wychowawcą, respektowanie przestrzegania zasad wynikających ze statutu szkoły	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	

2) rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość,	rozmowy indywidualne, pogadanki, zajęcia warsztatowe, godziny z wychowawcą	wychowawcy, nauczyciele	cały rok, według potrzeb	
3) rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności,	zajęcia warsztatowe, działania Samorządu Uczniowskiego,	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU,	cały rok	
4) rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych,	udział w uroczystościach państwowych organizowanych z okazji rocznic i świąt narodowych (np.: Święto Niepodległości),	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, rodzice	cały rok	
5) rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętnego reagowania,	wycieczki szkolne, udział w akcjach lokalnych, działaniach w ramach wolontariatu	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele	cały rok, według potrzeb	
6) rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie,	zajęcia integracyjne, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok, według potrzeb	
7) analiza postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie,	zajęcia integracyjne i warsztatowe, rozmowy indywidualne, lekcje historii i języka polskiego	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
8) rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego,	godziny z wychowawcą, zajęcia wiedzy o społeczeństwie oraz historii, zajęcia warsztatowe	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	

9) rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca,	pogadanki z wychowawcą i nauczycielami	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
10) doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań,	pogadanki z wychowawcą, nauczycielami oraz spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
11) rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji,	zajęcia wiedzy o kulturze, wiedzy o społeczeństwie, wycieczki szkolne	wychowawcy, nauczyciel	cały rok	
12) rozwijanie potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób,	godziny z wychowawcą, zajęcia warsztatowe, udział w akademiach i imprezach szkolnych, Akcja Honorowego Krwiodawstwa.	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
13) rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw,	zajęcia integracyjne, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
14) rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalanie potrzeby bycia ambitnym,	udział w projektach szkolnych i ogólnopolskich, praca w Samorządzie Uczniowskim, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne	nauczyciele, opiekunowie SU	cały rok	
15) rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów,	akcje związane z wolontariatem na terenie szkoły i miasta np.: WOŚP, Szlachetna Paczka, Góra Grosza itp. zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne	dyrektor, nauczyciele	cały rok	
16) zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psycho-emocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regułami i zasadami,		wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog	cały rok, według potrzeb	

<p>17) dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości i odmienności wynikających z różnych przyczyn.</p> <p>18) stwarzanie możliwości uczestniczenia w działaniach kulturalnych w formie bezpośredniej lub zdalnej</p> <p>19) tworzenie sytuacji skupiających uwagę uczniów polskich i ukraińskich na kulturze obu krajów</p> <p>20) wychowanie zmierzające do osiągnięcia dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, a dzięki tym wartościom przygotowanie uczniów do podejmowania odpowiedzialnych decyzji</p> <p>21) wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu postaw u wychowanków i uczniów.</p>	<p>zajęcia historii, wiedzy o kulturze, rozmowy indywidualne, godziny z wychowawcą</p> <p>nawiązanie współpracy z instytucjami kultury oferującymi młodzieży różne formy aktywności kulturalnej</p> <p>organizowanie działań umożliwiających zaprezentowanie kultur obu krajów w zakresie wynikającym z zainteresowań młodzieży obu krajów</p> <p>podejmowanie systematycznych działań w różnych obszarach funkcjonowania szkoły, umożliwiających realizację przedstawionego w punkcie 20. kierunku polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023</p> <p>podejmowanie systematycznych działań wspomagających rolę rodziny</p>	<p>specjalny, psycholog wychowawcy, nauczyciele</p> <p>dyrekcja, pedagog</p> <p>dyrekcja, pedagog, wychowawcy, nauczyciele w porozumieniu Miejskim Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji</p> <p>dyrekcja, pedagog, wychowawcy, nauczyciele i związane ze szkołą instytucje</p> <p>dyrekcja, wychowawcy, pedagog, psycholog</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p> <p>cały rok</p> <p>od momentu pojawienia się uczniów w szkole</p> <p>od początku roku szkolnego</p> <p>Cały rok</p>	
<i>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i>				
<p>1) rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych w wy-</p>	<p>akcje wychowawcze i profilaktyczne, zajęcia warsztatowe, akcje lokalne i</p>	<p>dyrektor, wychowawcy,</p>	<p>cały rok</p>	

<p>miarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych),</p> <p>2) rozwijanie aktywnej postawy w obliczu trudnych życiowych problemów,</p> <p>3) doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby)</p>	<p>ogólnopolskie, pogadanki, spotkania z zaproszonymi gośćmi, przeprowadzenie ankiety diagnozującej problem kontaktów uczniów z substancjami uzależniającymi oraz innymi zagrożeniami cywilizacyjnymi, monitorowanie zachowań uczniów, podejmowanie szybkich i trafnych decyzji przez nauczycieli w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów; Program profilaktyczny „ARS czyli jak dbać o miłość”</p> <p>zorganizowanie zajęć z ratownikami medycznymi - udzielanie pierwszej pomocy, akcje w ramach wolontariatu o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim</p> <p>organizowanie tematycznych godzin z wychowawcą, spotkań z rodzicami poruszających problem uzależnień, zorganizowanie spotkania z przedstawicielami policji na temat środków psychoaktywnych, wskazanie rodzicom uczniów możliwości skorzystania z pomocy specjalistów w zakresie terapii uzależnień organizowanie tematycznych godzin z wychowawcą, lekcje wos</p>	<p>nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog</p> <p>dyrektor, ratownicy medyczni</p> <p>dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, zaproszeni goście</p>	<p>co najmniej raz w roku</p> <p>systematycznie w ciągu roku</p>	
--	--	---	--	--

4) kształtowanie umiejętności rozpoznawania manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.),	pogadanki, projekcje filmów na temat podejmowania trafnych i szybkich decyzji w sytuacjach zagrożenia, wykorzystywanie monitoringu wizyjnego, aktywne dyżury nauczycieli podczas przerw lekcyjnych, pogadanki podczas godzin z wychowawcą, rozmowy indywidualne, spotkania z przedstawicielami policji zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog	cały rok	
5) doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych,	zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne	wychowawcy, nauczyciele wychowawcy,	cały rok	
6) stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd,	godziny z wychowawcą, lekcje zawierające ćwiczenia związane z wchodzeniem w określone role społeczne	nauczyciele, pedagog	według potrzeb	
7) dostrzeganie wyzwań i zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych,	uświadomienie uczniom konsekwencji ryzykownych zachowań seksualnych – pogadanki z wychowawcą, pielęgniarką szkolną zajęcia informatyki, pogadanki podczas godzin z wychowawcą, na temat cyberprzemocy oraz świadomego korzystania z portali społecznościowych, ochrona danych osobowych w sieci oraz	wychowawcy, pielęgniarka szkolna, pedagog szkolny, psycholog	według potrzeb	
8) kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym i związanych z nimi problemów,				

<p>9) zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych,</p> <p>10) rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie sobie ze stresem, poszukiwanie pomocy, rozwiązywanie konfliktów,</p> <p>11) kształtowanie umiejętności dokonywania zmian w swoim życiu, w sposobie myślenia, postrzegania i rozumienia świata.</p>	<p>konsekwencje prawne ich naruszania – spotkanie ze specjalistami, bezpieczne korzystanie z Internetu podczas zajęć</p> <p>rozmowy indywidualne i grupowe podczas godzin z wychowawcą</p> <p>warsztaty podczas godzin z wychowawcą, rozmowy grupowe i indywidualne, bieżące rozwiązywanie konfliktów drogą mediacji i negocjacji</p> <p>godziny z wychowawcą oraz warsztaty z osobami z zewnątrz</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pedagog specjalny, psycholog</p> <p>pedagog, pedagog specjalny, psycholog</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	
--	---	--	---	--